

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä toukokuuta 1998 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 62/1998 vp laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Hannu Kukkonen, maa- ja metsätalousministeriö

- varametsänjohtaja Timo Nyrhinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- metsänhoitaja Seppo Hartikainen, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio.

Oikeusministeriö ja Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund ovat antaneet kirjalliset asiantuntijalausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettua lakia. Lain soveltamisalaa ja puutavaran pitkäaikaista varastointia koskevia säännöksiä selvennettäisiin. Metsäkeskuksilla oleva lain valvontavelvollisuus laajennettaisiin koskemaan myös valtion metsiä. Hakkuita ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset yhteensovitet-

taisiin uuden metsälain ja uuden luonnonsuojelulain säännösten kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä kesäkuuta 1998, lukuun ottamatta pitkäaikaista varastointia koskevaa 3 §:n säännöstä, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valiokunta toteaa, että laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (263/1991), joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991, on tuonut merkittävän parannuksen aikaisempaan tilanteeseen. Se velvoittaa metsänomistajat omaeh-

toisesti toimenpiteisiin tuhohyönteisten ja sienitautien aiheuttamien tuhojen torjumiseksi, mutta antaa toisaalta maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisuuden tarvittaessa ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin merkittävän tuhon estämiseksi.

Metsän neulas- ja lehtituhoja aiheuttavia hyönteisiä on Suomessa useita ja niiden esiinty-

minen on varsin yleistä. Tavallisesti esiintymiset ovat paikallisia ja lyhytaikaisia ja vahingot rajoittuvat ohimeneviin kasvutappioihin. Ajoittain sattuvissa joukkoesiintymisissä voi tuho kuitenkin laajentua ja kohdistua samalle alueelle useana vuonna peräkkäin tai kehittyä muutoin niin ankaraksi, että osa puustosta kuolee. Erityisesti männiköissä ovat tällaisen tuhotilanteen synnyttävä vaarana ytimennävertäjien aiheuttamat seuraustuhot.

Valiokunta toteaa, että puutavaran poistaminen hakkuupaikalta ja välivarastosta voi muodostua ongelmaksi erityisesti silloin, kun kysymys on sellaisista pienistä eristä, jotka ovat vaikeasti markkinoitavissa. Valiokunta kiinnittääkin huomiota metsänhoitoyhdistysten harjoittaman pienimuotoisen puukaupan merkitykseen näiden puutavaraerien markkinoille saattamisessa.

Hallituksen esityksen mukaisessa lakiehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi muun muassa puutavaran pitkäaikaista varastointia koskevia säännöksiä. Voimassa olevan lain 3 §:n mukaan puutavaran pysyvä varastointi on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä siten, ettei metsätuhoja aiheuttavia hyönteisiä merkittävästi leviä varastoidusta puutavarasta toisen metsään. Varaston sijoittaminen kaava- tai tonttialueelle on ollut mahdollista tulkita lain määräysten mukaiseksi riittäväksi suojaamistoimenpiteeksi sille, ettei varastosta leviä tuhohyönteisiä talouskäytössä oleviin metsiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että ehdotettu lain soveltamisalan tämentäminen ja puutavaran varastointia koskevan 3 §:n muutos turvaavat entistä tehokkaammin sen, ettei hyönteistuhojen aiheuttajia pääse leviämään kaava- ja puistoalueiden kautta talouskäytössä oleviin metsiin.

Valiokunta toteaa, että vuonna 1997 Suomeen tuotiin Venäjältä raakapuuta ja havupuuhaketta yhteensä 7,5 miljoonaa kuutiometriä. Pääosa tuonnista (noin 4,3 miljoonaa kuutiometriä) oli koivukuitupuuta. Havukuitua ja -tukkia tuontiin sisältyi yhteensä noin 2,8 miljoonaa kuutiometriä ja havupuuhaketta noin 0,4 miljoonaa kuutiometriä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hyönteislajisto Venäjän Euroopan puoleisessa osassa on hyvin samanlainen kuin Suo-

nessa. Siten riski uusien tuhohyönteisten kulkeutumisesta tuotavan puutavaran mukana maahamme on erittäin vähäinen. Kasvinsuojelumääräyksissä tämä seikka on otettu huomioon siten, ettei tältä alueelta tuotavalta puutavaralta vaadita kasvinterveystodistusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kasvinsuojeluviranomaiset tarkastavat näitä puutavaraeriä vain harvoin ja pistokoeluateisesti. Tuotavan havupuutavaran mukana meille kulkeutuu Suomen luontaiseen lajistoon kuuluvia tuhohyönteisiä, jotka leviävät puutavaran rautatie- ja tehdasvarastoista niitä ympäröiviin metsiin. Tällaisen puutavaran varastointiin sovelletaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaa koskevan lain määräyksiä. Valiokunta pitää tärkeänä, että määräysten noudattamista myös tältä osin valvotaan riittävästi.

Suomeen Venäjältä viime vuosina tuotu havu- ja lehtipuutavara on ollut peräisin maan Euroopan puoleisesta osasta. Venäjän Aasian puoleisessa osassa esiintyy sen sijaan sellaisia tuhohyönteisiä, joiden kulkeutuminen Suomeen ja leviäminen metsiimme tulee erityisesti estää. Tuottaessa havupuuta Venäjän Aasian puoleisista osista on vaarana, että maahamme kulkeutuu muun muassa mäntyankeroista. Tältä alueelta tuotavalta havupuutavaralta vaaditaan Venäjän kasvinsuojeluviranomaisten antama terveystodistus muun kuin lehtipuun osalta. Valiokunta katsoo, että tuonnissa tulee muutoinkin soveltaa kaikkia tarpeellisia varotoimenpiteitä.

Suomeen tuodaan Venäjältä myös havupuuhaketta. Tuontihakkeen varastointiin nyt käsiteltävänä olevaa lakia ei kuitenkaan voi soveltaa, koska laki ei koske puuhaketta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä sellaisenaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalouseliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Raimo Holopainen /sd
Mikko Immonen /vas
Seppo Kanerva /kok
Armas Komi /kesk

Jari Koskinen /kok
Tero Mölsä /kesk
Tuija Nurmi /kok
Tauno Pehkonen /skl
Erkki Pulliainen /vihr
Ola Rosendahl /r.

